

فانز مسلماتی خواه

مطالعات فرهنگی در ایران ریشه جدیدی است که عصر آن به کمتر از یک دهه می رسد این رشته یکی از زیرشاخه های علوم اجتماعی است که هم عمر کوتاهش طرفداران بسیاری در داخل کشور پیدا کرده است و دیگر دقای مختلف نسبت به این رشته در ایران وجود دارد اما دعای پادید بومی گزین و به امید تحقق این آرزو آن را مورد توجه قرار داده و می دهند و گروهی نیز اهداف دیگری را در آن جستجو می کنند. مطالعات فرهنگی؟ چون شمشیر آینه است و مانند رشته های چون مطالعات زنان، همچنان که می تواند تاثیر مثبتی داشته باشد عوارض خطرناک و اجتناب ناپذیر علمی و عملی نیز به همراه خواهد داشت به بررسی جامعه شناختی این رشته دستاورد نظریات و نقل به پیروان آن و حوزه های که فعالیت در آنند به روشن شدن جایگاه و دیگر دعا و ترک تاثیر و تاثرات متقابل آن و جامعه و فرهنگ ملل کمک می کند.

- ۱- به معرفی این رشته، روش ها و حوزه های مهم آن باری می رسد.
- ۲- حوزه های مغفول مانده از دید سایر رشته ها را معرفی می کند و اطلاعات مهمی را در اختیار دیگران می گذارد.
- ۳- به خروج از حیطه بسته محافل آکادمیک منجر می شود و فضای نقد را فراهم می کند.

۴- به این موضوع مهم می پردازیم که آیا مطالعات فرهنگی در ایران مفیده حال جامعه است؟

عبارت مطالعات فرهنگی عام مطالعه است که به کار می رود در مفهوم عام مطالعات فرهنگی به هر گونه مطالعه در سازه فرهنگ جامعه اطلاق می شود که به منظور متعارف از منظر علوم اجتماعی انجام می شده است اما در مفهوم خاص، این اصطلاح برای اشاره به روش شناسی، همی در تحقیقات میان رشته ای فرهنگی به کار می رود که می تواند ویلیامز و ریچارد هاس کورت را در اواخر دهه ۱۹۶۰ پیشگامان نظری آن بداند و پس از تاسیس خبرگز مطالعات فرهنگی معاصر در دانشگاه بیرمنگام شروع به کار کردند. تعمیمات خود بود و کورت نیز در این رشته بود.

متفکران برجسته این رشته معروف به «چپ نو» بودند که به عبارتی چنگ چهلی دوم فعالیت خود را آغاز کردند و به طور جدی به نقد جامعه پرداختند و به مسأله توجه نشدن دادند که تا پیش از آن هرگز مورد توجه قرار نگرفته بود کتب هاس کورت با عنوان «کارهای مسوئله نشدن داد که از ادبیات و ادبیات و زمینه های فراتر قرار داده است او در این کتاب به موضوعاتی پرداخت که به طور معمول چندان توجه نمی رود که در کتاب یک محقق این مورد بحث قرار گرفته و به موضوعاتی قابل ویزگی های باادالتهای فرهنگی پیشگامان کارگران، کورت نیز از آن جزو نویسندگان در مطالعه گروه های نوآیندگان موسیقی بود.

صیفه اجتماعی این موضوعات در دوره با حوزه تحقیقات فلسفی بیگانه می نمود اما انتشار سایر پژوهش های علمی که محققان این مرکز انجام دادند با روش های دیرین و معمول در مطالعات علمی یا اجتماعی چندان سختی ندارد و هیئت به کار رفته در تحقیقات این مرکز و هیئتی همان رشته ای بود شامل نظریات مطرح شده در حوزه های جدیدی مانند فمینیسم، مارکسیسم و نشانه شناسی می شد نه فقط رویکرد این پژوهشگران بلکه اساساً تلقی ایشان از خود مفهوم بدی این فرهنگ نیز می پدید بود یکی از ویژگی های متمایز مطالعات فرهنگی این است که محصولات فرهنگی هر پیوند با ساختارهای سیاسی بر رفتارها و سلسله مراتب اجتماعی (مفید تولید طبقه و جهت گیری می شوند.

از شکاف جالب توجه در این رشته حضور یا مطرح شدن متفکرانی است که تا پیش از این در حاشیه بنشین بودند و چندین آراهای در جامعه شناسی به هم نرفته بودند، میشل فوکو، ژاک لاکان و...

گورگ ریمیل یا کسفی که تا پیش از این مهاجر مانده یا هر زیر آماج نقد جدی سایر جامعه شناسان بوده اند مثل ملر کس، نظریه پردازانی که در سی جل کس می آیند در این رشته اهمیت خاصی پیدا می کنند او کالج، گرامشی، آگوست و اصحاب مکتب فرانکفورت که هر کدام تفکرات ملر کس، شی را در سر می پروراند به طوری که در مطالعات فرهنگی از «چرخش به سمت گرامشی» و «تحول آگوستی» یاد می شود و مطالعات فرهنگی خود را به شدت وامدار این آنگار بهر از می داند هم چنین که جل استوری می گوید گرامشی اولین کسی است که نظریه های مهمت مطالعات فرهنگی جلب کرد. آنگار به نظر با متفکران در مطالعات فرهنگی جمع شده است.

اول دیدگاه آرم ووبی که فرهنگ را نوعی محصول هسته بندی شده نظام رسانه ای می داند و از این جنبه فرهنگ عامه غربی برای دستکاری از سوی رسانه است.

دوم دیدگاهی که فرهنگ را عرصه خلاقیت انسانی، مقاومت و می داند. مطالعات فرهنگی هر دوی این نظریه ها را الحاق کرده و ترکیبی از آن می دهد که مکمل یکدیگر محسوب می شوند و راه های مختلف خود بیگانه سازی می توانی، خبیتمیسم (تولید و ترکیب کالایی، باز نمانی، باز تولید و بهیچ واژه جامعه پذیری استفاده می شود، فرهنگ عامه ایندوآوری، قدرت و مقاومت و جزو کلید واژه های اصلی این رشته محسوب می شوند توجه به گروه های فرودست و حاشیه های در آن بر رنگی می شود.

از سوی دیگر، میاشی در این رشته مورد توجه واقع می شوند که تا پیش از این مطرح نبودند و اکنون به واسطه این رشته مورد توجه واقع می شوند مسأله مانند سبک مسافر، تفاوت فراتر از زندگی روزمره، زندگی روزمره در جامعه ایران کمتر مورد توجه بوده است و کمتر توأمندی ها و فعالیت های نهفته در آن بررسی شده است.

سریزه اصحاب مطالعات فرهنگی مدعی اند که تحقیق بدون توجه به زندگی روزمره ایرانی نمی تواند درک درست از وضعیت موجود به دست دهد و بنابراین معتقدند از طریق توجه به فعالیت های زندگی روزمره بهتر می توان به درکی بهتر از جامعه شهری ایران دست یافت مراکز خرید کافه شاپ ها، خیابان ها، گیمت ها، استورهای ها و فروشگاه های بزرگ شهر بازی ها و پارک ها مراکز می هستند که مصرف در آنها نقش اساسی ایفا می کنند زندگی روزمره به است مطالعات فرهنگی، بر وجه قدرت و مقاومت تاکید می کند نظریه از خود بیگانگی و انسان کامل کماکان نیروی محرک برای نقد زندگی روزمره است. علاوه

ما و آنها

مطالعات فرهنگی؛ تجربه غرب و ایران

زندگی روزمره غربی، ترکیبی از حیل مسطه عقلانیت، آزادی و دفاع از زندگی روزمره است اکنون باید دید که این حسنه سخت بر نامه پژوهشی مطالعات فرهنگی غربی، تا چه اندازه برای جامعه ایرانی کاربر دار و اثر مطالعات فرهنگی در ایران بخواهد توسعه یابد چگونه باید مسأله مندی (Problematic) زندگی روزمره را مورد بررسی کرد.

عصر مطالعات فرهنگی در ایران به یک دهه نمی رسد اما در همین زمان کوتاهی جو عجیبی توسعه یافته و طرفداران زیادی پیدا کرده است به طوری که بنیادها به واسطه چند سال در دانشگاه علم و فرهنگ علامه طباطبائی و دانشگاه تهران، این رشته تاسیس شده است و مراکز دیگر در سراسر کشور در این رشته تاسیس کنند. با این حال و در سال های متعددی هم در این حوزه توسط دانشجوین جامعه شناسی، از فعالیت هنر و معناری بر مبنای شناسی در روانکاوی نوشته شده است.

سؤال این است که پس از آن به چه سستی می رود؟ هرگز به دست حاصل کرده کل طیفه کارگران را شکل دادند و اینها از رویه عنوان علمی خبرشهای تعریف کردند که قرار بود چیزی را مطالعه کند که دیگران مطالعه نمی کردند مثل مطالعه سیاهان، فعالیت های مذهبی و بهیچ اینها در این رشته خود را ادعای متعدد و انتقادی معرفی می کند که در تعامل قدرت و فرودستان، جنب فرودستان را می گیرد اما مطالعات فرهنگی در ایران به چه جهنت؟

روشنفکران و مترجمان مطالعات فرهنگی در ایران چه هدفی دارند؟ اینها صد جوی کردن آن و نزدیک شدن به فرهنگ ایرانی هستند یا صرفاً که به سود سلیقه نظریات موجود و رشته های ترکیبی آن زمینه های از خود بیگانگی مردم را فراهم کنند و اصولاً یا گسترش آن به دنبال چه اهدافی هستند؟ مهم ترین هدف مطالعات فرهنگی در ایران باید پاسخ به این سؤال باشد که با وضعیت تشریح شده آیا مطالعات فرهنگی می تواند دستگاه های پیش روی مادر جامعه را از جلوی پای مایر دارد یا اینکه اگر خودش به درستی مورد استفاده قرار نگیرد، سنجی بزرگ و خطرناک پیش روی فرهنگ و جامعه ما خواهد بود.

در این مصرف به یکی از اساسی ترین مفاهیم برای جامعه مدرن بدل شده است. سؤالات گوناگونی در این زمینه مطرح است آیا از طریق مصف مردم در زندگی روزمره کنترل می شوند یا مقاومت می کنند؟ به زبان دیگر، آیا مصرف از نمای قدرت اقوی است یا نمایان کننده مقاومت ضعیف است؟

به هر روی، ویژگی مطالعات فرهنگی، میان رشته ای بودن آن است که تعدادی از حوزه های آن، این احاطه به روشنی به ایات می رسد، یکی از ویژگی های مهم این رشته همین است که دیگر نمی توان آن را صرفاً کرد بدین ترتیب نقد و نقل به ادبی، رسانه فلسفه اخلاقی، تاریخ، جبر، ایالات و هر کدام در این رشته همی دارند.

اهمیت و نقش مطالعات فرهنگی در ایران غیر قابل انکار است نقش مهمان، توجه بیشتر به زندگی روزمره و لغات گرفتن از نوعی جامعه شناسی غیر نظری، انتزاعی و املر گروانه است. جامعه شناسی متعارف تاکنون از ترک تجربه های موجود در زندگی روزمره سبک زندگی، فراتر رفت و ناتوان بوده یا کمتر توفیقی حاصل کرده است نظریه های به خدمت گرفته شده در ایران در باب جامعه ایرانی، همواره با فاصله و خفاها و اثری جامعه شناسان توضیح داده اند این مفاهیم سخت و کابشه ای در برخی اوقات، مسأله ای را برای جامعه ما تخریب خلاصه که اساساً مسئله بوده است نتیجه به کار گیری نظریه های انتزاعی در علوم اجتماعی، تبیین های غیرواقع گرایانه و به کار گیری تحلیل های مبتدعی که حتی با برخی از مهم ترین نتایج تحقیقات کمی هم همخوان نیست، با این حال توجه کل به است مطالعات فرهنگی در ایران نیز مهم است.

بروش مهم این است که کارکنان چنین نظریه های برای جامعه ایرانی چگونه است؟ معلمان مطالعات فرهنگی از مرکز گزینی و غیر عربی بودن آن به لحاظ نظری دفاع می کنند اما شیوه تدریس و نشر آن، چنین چیزی را نشان نمی دهد. ادبیات مدرن به تسکلی غیظت تر و سایر رشته های علوم اجتماعی، به خصوص جامعه شناسی، به مطالعات فرهنگی در ایران سایه افکن است به طوری مثال، نقطه مرکزی در بحث

روزمره